

תוכן העניינים

- 9 פתח דבר
- 13 הקדמה: הפולמוס הדתי בהתפתחותו
הצגת הנושא 13; הפולמוס במאות השנייה עד העשירית 15; איזידור
מסביליה ואגורד מליון 18; הפולמוס במאות ה-11 וה-12 20; גזירות
תתנ"ו והשפעתן 21; כיבוש ארץ-ישראל בידי הצלבנים והשפעתו
על הפולמוס 22; "הרנסאנס של המאה ה-12" ורישומו 27; פולמוס
בין מלומדים ופולמוס עממי 32; האמנות ככלי שרת בידי הכנסייה
הנוצרית 40; הצנזורה הנוצרית והפולמוס 41
- 45 פרק א: תחושת השליחות של רש"י
הצגת הנושא 45
שלוש השליחויות 49
א. הפצת תורה ברבים 49; ב. חיזוק אושיות הקהילה וביסוס חי
המשפחה 52; ג. המאבק בתעמולה הנוצרית 62
- 68 פרק ב: שבעה ספרי מקרא והפולמוס
הצגת הנושא 68
פירוש רש"י לישעיהו 69
קווי ייחוד 69; הנצרות כמושא של נבואות סתמיות 71; הסבל בגלות
ואכזריות השליטים 74; הזכירה לנצח של סבל הגולים 75; פולמוס
דתי עם הנצרות 76; גורל השארית 80; האם כתב רש"י את פירושו
לישעיהו לאחר גזירות תתנ"ו? 84
פירוש רש"י לזכריה 88
קווי ייחוד – נבואות סתומות ומשמעות ה"מראות" 88; מקורותיו של
רש"י 89; הפולמוס עם הנצרות 92; נבואות סתמיות נגד הנצרות 92;
פיצוי היהודים על סבלם בגלות 92; עליונות ישראל 97; תדמית
השליטים הנוצרים 98
פירוש רש"י לתהילים 100
קווי ייחוד 100; כתובים סתמיים והפולמוס 102; הרקע לפולמוס
האינטנסיבי בתהילים 107; דרשות מקוריות והפולמוס 112

פירוש רש"י למשלי 114

קווים אופייניים 114; הנוסח המקורי של פירוש רש"י למשלי 115;
פירושים אלגוריים כפולמוס עם הנצרות 116

פירוש רש"י לשיר השירים 121

קווי ייחוד 121; הקדמת רש"י לפירושו 123; האהבה הנצחית בין
ה' לישראל 124; "בנות ירושלים" והפולמוס 125; דרשות מקוריות
בפירוש רש"י 125; הגלות ותכליתה 132

פירוש רש"י לאיכה 135

קווי ייחוד 135; הגישה הנוצרית 136; איכה ג והפולמוס 138;
הרלוונטיות לזמנו של רש"י 140

פירוש רש"י לדניאל 142

קווי ייחוד 142; מעלת חזונותיו של דניאל 143; כסאות המשפט
במרום 145; ארבע המלכויות 146; חזונות אפוקליפטיים וחישוב
הקץ 148; בין מתיוונים לנוצרים 154

155 פרק ג: פולמוס מפורש עם הנצרות

הצגת הנושא 155; הפולמוס בספר תהילים 156; הפולמוס בספר
ירמיהו 162; פולמוס מפורש בספר דניאל 162; בין מתיוונים
לנוצרים 164; "תתנם לחרפה" 167

170 פרק ד: נבואות סתמיות כנגד הנצרות

הצגת הנושא 170; הגיוון והמניעים לשכיחות התופעה 178

183 פרק ה: רתיעה מקירבה אל נוכרים

הצגת הנושא 183; מגעיו של רש"י עם הסביבה הנוצרית 184;
מלכות שלמה 186; המפגש עם אדום 190; התנגדות לביטויי קירבה
אל נוכרים 191; היחס אל כורש 198; צביעות הנוצרים 200; רתיעה
מ"חכמה" 201; קירבה חלקית בלבד באחרית הימים 205

207 פרק ו: אקטואליזציה ועידוד הגולים

הצגת הנושא 207; נבואות סתמיות ואקטואליזציה 208; הגלות
וסבלותיה 210; קללת הגלות 217; תכלית הגלות 218; עושק
היהודים 218; אכזריות השליטים הנוצרים 221; הפיתוי להמרת
דת 222; המגמה האקטואלית ופירוש רש"י לאיכה 224; הגאולה 224;
הציפייה לגאולה המובטחת 227; עבד ה' 229; איבת ה' ל"אדום" 230;

נפילת הנוצרים בידי ישראל 230; המספד הגדול בירושלים 231;
מעלת עם ישראל בעידן הגאולה 231; משמעות הניסים 232; חזונות
אפוקליפטיים בספר דניאל וחישוב הקץ 235; עוצמת הנחמות בספר
ישעיהו 235

237 פרק ז: בחירת המדרשים ושינוי נוסחם

הצגת הנושא 237; בחירת המדרשים 240; שינויים בנוסח המדרש 246

256 פרק ח: דרשות מקוריות של רש"י והפולמוס הדתי

הצגת הנושא 256; ריבוי משמעויות בפירוש רש"י למקרא 257;
דרשות מקוריות בפירוש רש"י לשר השירים 263; זיהוי
ה"שולמית" והפולמוס 265; "בנות ירושלים" והפולמוס 266; הטל
והעיניים 268; דרשות מקוריות בפירוש רש"י לישעיהו 270; דרשות
מקוריות בפירוש רש"י לתהילים 271; דרשות מקוריות בפירוש רש"י
למשלי 276

282 פרק ט: אהבת יעקב ושנאת עשיו

הצגת הנושא 282; התעלמות ממדרשים ביקורתיים 282; ימי ילדותם
של יעקב ועשיו 285; יעקב ועשיו בבגרותם: מכירת הבכורה ולקיחת
הברכות 287; יעקב במסורת הנוצרית 289; יעקב בבית לבן 292;
המפגש עם עשיו 293; מכירת יוסף וההשתקעות במצרים 295;
עדיפות יעקב וזכותו לדורות 296

304 פרק י: מעלת עם ישראל ועליונותו הנצחית

הצגת הנושא 304; זכות אבות 305; קבלת התורה 305; קיום
המצוות 308; ישראל העם האהוב 310; הנבואה ומעלת ישראל 313;
לימוד זכות על ישראל 316; ייסורי תמורה: עם ישראל וחטאי
האומות 318; עליונות ישראל נצחית 321; דאגה לתדמית עם
ישראל 326; מעלתם של חכמי התלמוד 329; גורלם של הנוכרים
בעידן הגאולה 330

337 אחרית דבר

343 רשימת קיצורים וביבליוגרפיה

369 מפתחות